

בכותלי בית הרחם, שהרי אין הוא בכלל דם נידה.

וממשיכה הגמרא לבאר את המחלוקת השניה: **הא דם נדה ודאי**, שאינו דם חתיכה, הרי הוא **טמא**, ואפילו יצא **בשפופרת נמוי**. שהרי לרבנן לא דרשינן "בבשרה" למעוטי חציצה.

ונמצא, שנחלקו תנא קמא [שהוא רבי אליעזר] וחכמים גם בדינה של הרואה בשפופרת!?

ודוחה הגמרא: **אמר אביי: לא** נחלקו ת"ק וחכמים אלא בדין אחד **ובשפופרת** — כולי **עלמא לא פליגי דטהורה היא**, ומשום שגם חכמים דורשים הפסוק "בבשרה" למעוטי חציצה.

כי פליגי רק בחתיכה, ודפלי פלווי, שנראה כב-א הדם בבקעי החתיכה.

מר, תנא קמא **סבר** — **דרכה של אשה לראות דם בחתיכה** והדם הוא דם נידה, וכיון אין כאן חציצה טמאה. **ומר**, רבנן, **סבר אין דרכה של אשה לראות דם בחתיכה** ולפיכך אין דם זה נקרא 'דם נידה', וטהור⁽³²⁾. ומה שהוצרכו חכמים לטהר משום

תנא קמא סבר: שטעם טהרת דם שבחתיכה הוא מהפסוק "**בבשרה**", ולא בשפיר ולא בחתיכה, ולכן לא רק בחתיכה טיהר אלא והוא הדין **לשפופרת!** דמגזירת הכתוב למדים שכל דם שיש חציצה בינו לבין כתלי בית הרחם אינו מטמא. אולם והני מילי בחתיכה שיש חציצה בין הדם לכתלי הרחם. ולכן רק **היכא דשיעי** שהחתיכה מבחוץ מסביב חלקה ואינו מבוקעת ושועה והדם נמצא רק בתוך החתיכה, טהורה. **אבל, פלי פלווי**, שיש בקעים בחתיכה, ונאסף הדם גם לתוך הבקעים, ונוגע הדם שבבקעים בכתלי הרחם טמאה.

מאי טעמא? שדם שבבקעים "בבשרה" קרינא ביה, והרי היא טמאה. שהרי אין מה שיחוץ בין הדם שבבקעים לכותלי בית הרחם,

ואתו רבנן למימר — **אף על גב דפלי פלווי** ונוגע הדם בכותלי בית הרחם הוא אינו מטמא, **כי אין זה "דם נדה" אלא "דם חתיכה"**.

שהרי לא מגזירת הכתוב של חציצה מיעטו חכמים, אלא מסברא בעלמא, שדם המצוי בחתיכה אינו דם נידה אלא דם חתיכה. ולכן, לא אכפת לנו אם דם החתיכה נוגע

32. נחלקו הראשונים בביאור תירוץ הגמרא, ונאמרו בזה חמשה פירושים. א. רש"י פירש שמסקנת הגמרא היא שישנה רק מחלוקת אחת בין ר"א לרבנן בדין פלי פלווי, וחוזרת בה הגמרא מהדיוק שרבנן חולקים על מה שאמר ר"א במפורש ובאו רבנן רק להוסיף על דברי ר"א שלא רק משום "בבשרה" טהור אלא גם משום שאין זה דם נדה. ואם כן מודים כולם

רואה שפופרת ביארו התוס' [ד"ה הא] שמשמע שרבנן לא סוברים הטעם להתיר שכתב ר"א ולכן הוצרכו לטעם אחר, ובשפופרת שיש רק את ההיתר ד"בבשרה" יסברו רבנן שטמא. ואין מסתבר שבאו רק להוסיף טעם נוסף שיתיר גם פלי פלווי, שכיון שלא הוזכר דין פלי פלווי בדברי ר"א לא יאמרו רבנן טעם שאין ממנו נפקא מינה לדברי ר"א.

באשה טהורה ומקור [הרחם] **מקומו טמא קמיפלגני**. שאע"פ שהאשה עצמה אינה טמאה בטומאת נידה נחלקו ת"ק וחכמים אם עצם המצאותו ברחם מטמאה אותו ועושה אותו לאב הטומאה, כדי לטמא את האשה ואת הטהרות שיגע בהן בטומאת ערב. או דילמא שההמצאות במקור אינה

"שאינן זה דם נדה", אינו בגלל שחולקים על הדרשה מ"בבשרה", אלא אמרו טעם נוסף שיטהר גם הדם שבבקעים⁽³³⁾.

רבא אמר: דכולי עלמא אין דרכה של אשה לראות דם בחתיכה, ואין דם זה נחשב כדם נידה וגם ת"ק מטהר בפלי פלויי. **והכא**,

ד. **התוס'** פירשו כדרך הרא"ש שנחלקו מהו גדר ההיתר שנלמד מ"בבשרה", והוסיפו התוס' שגם למסקנא ישנם ב' מחלוקות, שהרואה דם בחתיכה שפתוחה מלמטה מטהר ר"א משום שיש בזה משום חציצה, ורבנן מטמאים שדרך הדמים לצאת כן. פירוש חמישי ראה **ברשב"א** שכתב כדרך הרמב"ן בשינוי מעט.

33. **החזו"א** [יו"ד צט, ד] דן האם הרואה בשפופרת תקבע וסת מראיתה, כי יש מקום לומר, שאף על פי שלא נטמאה, זהו רק מחמת גורם חיצוני, שהיתה השפופרת בגופה, אבל טבעה להוציא דם הוא ככל ראייה גמורה. וסבר בתחילה שהדבר תלוי בדין גיורת שראתה דם בגיורתה האם תצטרך לחוש ליום הראיה בגיורתה, שגם בגיורת הטבע שגורם להוצאת הדם הוא ככל אשה, אולם בפועל הוא לא גרם לטומאה. והסיק החזו"א, שגיורת אינה חוששת לוסת של הראיות שבגיורתה "כי הטבע תלוי במזל על פי השגחת ד', ואם ראתה ראייה שאינה מטמאה, לא תראה ראייה המטמאה". אולם הרואה בשפופרת חוששת לוסת מחמת ראייתה.

עוד דן החזו"א [שם, ה] האם תועיל ראיית שפופרת גם לז' נקיים שלא תסתור ראייתה הימים שמנתה. וכתב, שז' נקיים ענינם להוכיח שנסתם המעיין, וגם ראייה שאינה גורמת טומאה מוכיחה שהמקור מוציא דמים, וסותרת. וראה מה שכתב בזה **במנחת שלמה** [חלק ב ע, ג].

לדרשה ד"בבשרה" ומטהרים את הרואה בשפופרת. **הרא"ש** [ב, ובתוס' הרא"ש] הקשה על פירוש רש"י, שאם כן היה מספיק לאביי לומר "בשפופרת כולי עלמא לא פליגי דטהורה כי פליגי בחתיכה", ולא יזהו צורך הוסיף "מר סבר דרכה וכו'", שזהו רק ביאור דין פלוי פלויי ולא נתחדש בתירוץ, ואינו שייך לתחילת דברי אביי. עוד הקשו **התוס'** שפירוש "אין דרכה" לרש"י הוא שאין זה דם נדה, והגמרא לעיל [כא, ב] נקטה את אותו הלשון ושם הפירוש שאף על פי שדם נדה הוא טהור משום רואה בשפופרת.

ב. **הרמב"ן** סובר שגם למס' חכמים שבברייתא, לא באו רק להוסיף על תירוץ ר"א אלא חלקו עליו. ופי' תירוץ הגמרא הוא שאף על פי שמודים רבנן שרואה בשפופרת טהורה אין את ההיתר של שפופרת, משום שדרכה לראות דם בחתיכה. וסוברים חכמים כרשב"י [כא, ב] שדווקא בחתיכה אין ההיתר של שפופרת, אלא כרשב"י טימא משום כן, ורבנן סוברים שישנו היתר נוסף ש"אין זה דם נדה".

ג. **הרא"ש** פירש שלמסקנא ישנו לכולי עלמא רק היתר אחד שנדרש מ"בבשרה" ומחלוקת ר"א וחכמים היא בגדר ההיתר. שר"א סבר שההיתר משום חציצה ולכן טימא בפלי פלויי, ורבנן סוברים שגדר ההיתר משום שאין נחשבת יציאה בחתיכה יציאה כדרכה ולכן גם דם שבקפלים החיצוניים אין יציאתו כדרך דם הנדה וטהורה.

גורמת שום טומאה.

דרכי אליעזר [תנא קמא] **סבר: אשה** —
טהורה מטומאת נדה, **ודם** — **טמא! דהא**
אתי דרך מקור, ונטמא הדם במגעו ברחם,
ומטמא את האשה שנוגעת בדם כדין כל
הנוגעת בדבר טמא.

הרואה קרי בקיסם⁽³⁵⁾, שהוציא שכבת זרע
על ידי הכנסת קיסם בפי האמה — **מהו?**

וצדדי הבעיה הם: "איש אשר תצא ממנו
שכבת זרע" **אמר רחמנא** — **עד דנפיק**
מבשרו דרך יציאה ולא שהוציאוהו
בקיסם⁽³⁶⁾.

ורבנן סברי: אשה טהורה. ומקור — **מקומו**
טהור! ולכן האשה טהורה אפילו מטומאת
ערב⁽³⁴⁾.

או דילמא: האי 'ממנו' משמעותו — **עד**
שתצא טומאתו לחוץ, ואפילו שנעקר
והתחיל לצאת בתוך הגוף עדיין טהור,
ושונה דינו מנדה שנטמאת מהדם כשעבר
את מקום "בין השיניים" גם קודם שיצא
מחוץ לגוף. וכיון שנצרך הפסוק "ממנו"

בעא מיניה רבה מרב הונא:

יצאת בקיסם, והתוס' סוברים שאפילו כמות
רבה יותר אפשר שתצא על ידו. ואם נאמר
שביאר רש"י שקיסם הוא אטום ניהא, שהכמות
שתצא על ידי שתדבק בקיסם היא מועטה מאד.
והתוס' פירשו שהקיסם חלול ולכן אין הגבלה
לכמות שתצא דרכו. וראה **בערוך לנר** [ד"ה
"עוד הקשו התוס'"] דרך נוספת בביאור
מחלוקת זו של רש"י ותוס'.

36. יש להסתפק מהו גדר המיעוט שנתמעט
ממנו הרואה קרי בקיסם, ושייכות כאן כל
הסברות שהובאו לעיל בדין הרואה בשפופרת.
שאפשר לומר שצריך שלא תהא חציצה בין
השכבת זרע לגוף, ואפשר שצריך שיצא הזרע
כדרכו בלא שינוי בצורת היציאה, ואפשר שרק
כשהגורם ליציאה הוא טבעי מטמא ולא כשיצא
הזרע על ידי אדם.

התוס' [ד"ה "אלא"] כתבו, שרב הונא הוא
שחידש שצריך שיגע הקרי בבשר, אבל רבה לא
העלה צד זה אפילו באחד מצדדי הספק, ואם כן,
ודאי שלא יתכן להתיר מטעם חציצה לבשר
שאינן צורך שיגע בו.

גם **מרש"י** מדוייק שאין הספק בדין קרי

34. יש לבאר, לתירוץ רבא שרבנן רק חידשו
שאינן הדם טמא בטומאת מקור, את לשונם של
רבנן "אין זה דם נדה אל אדם חתיכה" שמשמע
שבאו להתיר טומאת נדה ולא טומאת מקור.
ותירץ הריטב"א שגם טומאת הדם משום
נגיעתו במקור נקראת טומאת נדה. רש"י [ד"ה
"ורבנן סברי"] פירש את דברי רבנן, כיון שאין
זה דם נדה טהורה לגמרי שאין טומאה נוספת
מלבדה. החידודי הלכות [סו, א] סובר שרק דם
נדה נטמא במקור ולא דם מכה, ולדבריו אפשר
לומר שגם רבנן מודים שמקור מטמא, ורק את
דם החתיכה טיהרו לפי שאין הוא דם נדה, ודינו
כדם מכה, שאינו נטמא במקור.

35. **התוס' הרא"ש** [ד"ה "הרואה"] ביאר,
שקיסם פירושו קיסם חלול. והקשו, אם כן זוהי
השפופרת שהוזכרה לעיל, ומדוע שינתה הגמרא
לשונה משפופרת לקיסם? ותירצו, שקיסם
הכוונה היא לשפופרת דקה מאד, ולהוצאת קרי
אי אפשר להשתמש אלא בדקה.

רש"י [ד"ה "מטמא"] ותוס' [ד"ה "אלא"]
נחלקו מהי הכמות שיכלה לצאת על ידי קיסם,
רש"י סובר שרק פחות מכדי חתימת האמה

לדרשה זו, אין למעט מכאן מיעוט נוסף⁽³⁷⁾ ואפילו בקיסם נמו טמא?!

'חתימת פי האמה' אין הזרע מטמא את האדם שיצא ממנו, ואפילו כשיצא מעצמו ואם כן, כשהכניס קיסם והוציא זרע הרי לא הוציא יותר מאשר שיעור הקיסם, שהוא פחות משיעור חתימת פי האמה⁽³⁸⁾, ומהו ספיקו של רבה בהוצאה בקיסם, כאשר אין כלל את שיעור המטמא?

אמר ליה רב הונא לרבה: תיפוק ליה דהוא, הזרע, עצמו, אינו מטמא ככל שהוא אלא בחתימת פי האמה, ובפחות משיעור זה של

"ממנו" שאין ללמוד מנדה לקרי. וראה בערוך לנר [ד"ה "ואפילו בקיסם"] שהאריך בביאור תירוץ זה.

בקיסם דומה לספק של דם בשפופרת. שבקרי ביאר

38. נחלקו רש"י ותוס' בביאור דברי רב הונא. רש"י פירש, שרב הונא השיב שאין מקום לספק האם יתיר הקיסם, לפי שממה נפשך הוא יותר מחמת חסרון בשיעור הנצרך לטומאת קרי. התוס' מפרשים, שרב הונא סובר שקרי מטמא רק כשנוגע בפי האמה, ומטעם זה טיהר קרי שיוצא דרך קיסם חלול ואינו נוגע באמה.

[בד"ה "הרואה"] שהנידון הוא כשהוציא האדם הקרי על ידי קיסם. ואילו לגבי שפופרת כתב [כא, ב ד"ה "בשפופרת"] שהספק הוא בדם שיצא מעצמו ונמצא בשפופרת. בשו"ע הרב [קפח, ח] כתב, שגם בשפופרת הספק הוא רק כשהוציא האדם את הדם, אבל כשיצא הדם בעצמו לשפופרת, הרי היא טמאה לכולי עלמא. ולדבריו, הספק בקרי ובדם נדה, אחד הוא.

גם לשיטת התוס' אין טומאת האדם שיצא ממנו קרי שווה לטומאת אדם אחר שנגע בקרי, ואפי' שנטמאים שניהם על ידי מגע גופם בקרי, ומצינו ג' חילוקים ביניהם: א. האדם שיצא הקרי משתלח מחוץ לג' מחנות ואילו אדם אחר שנוגע בקרי משתלח רק מב' מחנות. [תוס' ד"ה למימרא]. ב. אין שיעור לכמות הקרי כדי לטמא האדם שממנו יצא ואפי' משהו מטמא, מה שאין כן לטמא אחרים רק קרי שגודלו כעדשה מטמא. [רמב"ם אבות הטומאה ה, ה]. ג. האדם שממנו יצא הקרי אסור לאכול גם תרומת חו"ל, ואילו אחר מותר, שגזרו רק בטומאה היוצאת מגופו. [רמב"ם תרומות ז, ח]. והקשה החזו"א [זבים א, י] אם כן מהי קושית הגמרא שכיון שהקרי מטמא רק במגע "מעטת אל יסתור בזיבה" והרי מכל מקום שונה טומאת הרואה משאר האנשים, ומדוע פשוט לגמרא שלסתירת ז' נקיים יחשב כנוגע בעלמא ולא יסתור.

37. "עד שתצא טומאה" לחוץ". הקשו הרמב"ן הרשב"א והר"ן שהגמרא לעיל [כא, ב] דרשה מ"בבשרה" שמתמאת הנדה בפנים ואין צריך שיצא לחוץ, משמע שמסברא, בלא לימוד מהפסוק, היתה מטמאת רק בחוץ, ואילו בסוגייתנו צריך ללמוד מדרשה ד"ממנו" שמתמא קרי רק בחוץ, ומהו הטעם שבקרי הסברא היא שיטמא בפנים, ואילו בדם נדה הסברא היא שיטמא בחוץ. ותירצו, שדם נדה גם אחר שנעקר מהרחם, יכול הוא לעיתים להשאר בכותלי הרחם, וכיון שאין עקירתו מחייבת יציאה, הסברא היתה שלא יטמא. מה שאין כן קרי, משנעקר ודאי שיצא לחוץ, ואם כן, העקירה היא התחלת היציאה, ולכן בקרי הסברא היא שטמא בעקירה בפנים. ותירוץ נוסף כתבו, שאין חילוק בין נדה לקרי, ומסברא, בלא דרשות כלל, מטמאים שניהם רק בחוץ, אולם אחר שדרשו מ"בבשרה" שנדה מטמאה בפנים, היה אפשר לומר שהוא הדין קרי, לכן משיעורו הפסוק

בשרץ?

אמר ליה רב הונא לרבה: סתירה, היינו טעמא דסותר הקרי את שבעת הימים הנקיים של הזב, לא משום ששכבת הזרע מטמאה בעצם יציאתה מהגוף, אלא לפי שאי אפשר לה לשכבת הזרע היוצאת בז' הימים הנקיים בלא צחצוחי זיבה, והצחצוחים האלה של זיבה המעורבים בשכבת הזרע הם הסותרים את נקיות הימים, ולא ראיית הקרי כשלעצמה.

וחזר רבה ושאלו לרב הונא: **אלא מעתה, דאמרת אי אפשר לה לשכבת זרע בז' נקיים של זב בלי צחצוחי זיבה, תפתור ראיית הקרי כל ז' ימים, כדין זב שראה זיבה בימים הנקיים, שסותר את כל הימים הנקיים שמגה עד עתה, וחוזר ומונה שבעה ימים נקיים חדשים.**

אלמא תניא: "זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע" — מה זיבה סותרת אף שכבת זרע סותרת בז' נקיים של זב. אי מה זיבה סותרת את כל ז' הימים הנקיים אף שכבת זרע נמי סותר את כל ז' הימים הנקיים של הזב, תלמוד לומר 'לטמאה בה' אין לך בה, בסתירה שסותרת שכבת זרע,

ומדייקת הגמרא: **למימרא, דסבר רב הונא, דהא דטמא הזרע את האדם הוא לא בעצם יציאת הזרע אלא משום דנוגע הוא באדם. ולפיכך צריך שיעור בזרע שנוגעים בו נכי אילו היתה הטומאה משום ראית הקרי לא היה צריך שיעור לזרע, כמו בנדה, שטומאתה נובעת מעצם ראית הדם ולא מהמגע בו, ולפיכך אין שיעור לדם הנצרך כדי שתהיה טמאה בנדה** [39].

ומקשה הגמרא: **אלא מעתה, שטומאת קרי היא לא משום ראייה אלא משום נגיעה בזרע הטמא — אל יסתור הרואה קרי בזיבה!?** [זב שראה שלש ראיות של זיבה צריך לספור שבעה ימים נקיים לטהרתו, שצריך שלא יראה בימים אלו דבר מעניני זיבה. ואם נאמר שקרי אינו טומאת ראייה אלא טומאת מגע אין ראית הקרי בתוך שבעת הימים הנקיים צריכה להיות סותרת לטהרתו, וכמו שמגע בשרץ אינו מפריע לטהרתו]. ואם כן תיקשי — **אלמא תניא: "זאת תורת הזב, ואשר תצא ממנו שכבת זרע"** [שהוקשו זב ובעלי קרי להדדי], ודרשינן: **מה זיבה בימי הנקיות — סותרת אותם, וצריך למנותם מחדש, אף ראיית שכבת זרע על ידי הזב בשבעת ימי נקיותו נמי סותר! ואמאי סותר כשאין זה אלא טומאת מגע הדומה לנגיעה**

ותירץ הרמב"ן, שבזב מוכח שהאדם שיצא מגופו טמא משום ראייה ולא במגע שהאדם שיצאה ממנו הזיבה טמא ז' ימים והנוגע יום אחד. ולכן אף על פי שהצריכו שיעור לטמא כבנוגע, ההוכחה מטומאת ז' ימים חזקה יותר והיא מכרעת שטומאתו טומאת ראייה. מה שאין כן קרי שגם היוצא מגופו טמא יום אחד ובטומאת ראשון לטומאה ואינו שונה בעיקר

39. תוס' [ד"ה "אלא"] הקשו על רש"י שפירש שרב הונא טיהר משום חסרון בשיעור, ומכך שהצריך שיעור הוכיחה הגמרא שטומאת קרי היא טומאת מגע, והרי גם זיבה מטמאת רק כשיעורה כחתימת פי האמה (שרק לרבי שמעון [פסחים סז, ב] הסובר שזב אינו מטמא במשהו, אמר רבי נתן שגם זיבה צריכה שיעור זה) ואעפ"כ סותרת בז' נקיים.

ערכה בה שכבת זרע — סותרת כל שבעה.
אבל צחצוחי זיבה, דערכה בה שכבת זרע
— לא סותרת אלא יום אחד!⁽⁴⁰⁾

בעא מיניה רבי יוסי ברכי חנינא מרכי
אלעזר: הרואה דם יבש — מהו?

וצדדי הבעיה הם:

שטומאת נדה נלמדת מהפסוק "אשה כי
יזוב זוב דמה" וכיון שבלשון זיבה אמר
רחמנא — עד דמידב דייב ליה [רק כשיזול
כנוזל] מטמא, ולפי צד זה: דם לח — אין,
דם יבש — לא!⁽⁴¹⁾

אלא מה שאמור בה לענין טומאה עצמה —
מה טומאת שכבת זרע היא יום אחד בלבד,
אף הסתירה שהיא סותרת ממנין ז' הימים
של זב אינה אלא יום אחד. והיינו את אותו
יום שבו היא נראתה [ולדוגמא אם ספר הזב
שבעה ימים נקיים וביום השביעי יצאה ממנו
שכבת זרע הרי הוא סותר את היום הזה
בלבד ומונה למחרת יום נקי נוסף ומשלימו
לששה הנקיים הקודמים]. ואמאי, הא
בשכבת זרע יש צחצוחי זיבה ומכחם ייסתרו
כל שבעת הימים?!

אמר ליה רב הונא לרבה — גזירת הכתוב
היא! [דהיינו: שרק] זיבה גמורה, דלא

גם הרמב"ן והרשב"א נראה שנחלקו בזה,
שהקשה הרמב"ן כיצד יסתרו צחצוחי הזיבה
והרי אין בהם כשיעור חתימת פי האמה. ותירץ,
ששכבת הזרע והקרי מצטרפים לשיעור וביחד
עמם יש לזיבה שיעור. הרשב"א לא סובר את
תירוץ הרמב"ן, ומחמת זה פירש שזיבה מטמאה
לכולי עלמא אפילו במשהו. ונראה שהרשב"א
מיאן בתירוץ הרמב"ן משום שסובר כתוס'
הרא"ש שרק הזיבה היא שסותרת ולא הקרי שבו
מעורבת. וראה להלן לז, א שגם שם נחלקו
הרמב"ן [ד"ה "אלא זהו"] והרשב"א [ד"ה "אבל
הרמב"ן"] במחלוקת זו. ונראה שבזה נחלקו
הכסף משנה [משכב ומושב א, יד] והאור
שמח [משכב ומושב ה, ה] בדין מי רגלים
שמעורבים בהם צחצוחי זיבה האם יסתרו, שרק
אם אמרינן שהצחצוחי זיבה אם שסותרים אפשר
לומר שהוא הדין כשמעורבים במי רגלים.

41. נחלקו הראשונים מהו הטעם להתיר דם
יבש. התוס' [כב, ב ד"ה "אם"] פירשו שרק דם
שיצא בדרך זיבה מטמא, אבל דם יבש שנופל
ולא זב אף על פי שדם הוא כיון שיציאתו שונה
מיציאת דם לח טהור. הרשב"א [ד"ה "ונראה

טומאתו מכל נוגע, הולכים אחרי ההוכחה
שצריך שיעור ופושטים שטומאת טומאת מגע.
הרשב"א כתב, שרש"י סובר שזב מטמא
במשהו וא"צ שיעור, ורק קרי טהור כששיעורו
פחות מחתימת פי האמה. (ושיעור קרי לטמא
למד רב הונא מסברא, ערוך לנר) ואה"נ אם בזב
היה צריך שיעור לא היה מקום לקושית הגמרא.

40. בחידושי ר' אריה ליב [חלק ב, סז] חקר
בדין קרי שסותר כשמעורבים בו צחצוחי זיבה,
האם הזיבה היא שסותרת, ונתחדש בה שכיון
שמעורבת בקרי דינה פחות משאר זיבה, וסותרת
רק יום אחד. או שהקרי הוא שסותר, ונתחדש בו
שכאשר יש בו צחצוחי זיבה, עדיף הוא משאר
קרי, וסותר יום אחד. ונראה שנחלקו בזה
הראשונים. התוס' [ד"ה "לפי"] כתבו שמסברא
קרי שמעורבים בו צחצוחי זיבה לא היו סותרים
אפילו יום אחד, ואילו בתוס' הרא"ש [ד"ה
"אף", "ועי"ל"] כתב להפך שהפסוק נצרך רק
בכדי לחדש שאינו סותר ז' ימים כשאר זיבה.
ומסתבר שהתוס' סוברים שהקרי הוא שסותר
ולכן החידוש הוא לחומרא והתוס' הרא"ש סברו
שהזיבה סותרת והחידוש הוא לקולא.

היה יבש ולא יצא בצורה של נזילה, ורק אותו אפשר למעט מהפסוק "כי יזוב"?

ופושטת הגמרא:

הא נמי תניתוה, 'המפלת כמין קליפה, כמין שיערה, כמין עפר, כמין יבחושין אדומין, כב-ב תטיל אותם למים — אם נמוחו, טמאה!'

ומוכח דעל אף דבתחילה היה הדם יבש ורק אחר כך בשעת בדיקתו במים, נימוח הרי היא טמאה⁽⁴³⁾.

ומקשה הגמרא: **אי הכי**, שיבש מעיקרא מטמא — **בלא נימוחו** אח"כ במים נמי היו צריכים לטמאות, ומדוע התנתה המשנה את

או דילמא — **האי כי יזוב זוב המה אורחא דמילתא היא**, שנקט הכתוב לשון נזילה משום שזוהי הדרך הרגילה שבה היא רואה דם, ולעולם, אפילו דם יבש נמי מטמא?

אמר ליה רבי אלעזר לרבי יוסי ברבי חנינא — תניתוה: 'דם הנדה, ובשר המת מטמאין לחים ויבשים!'⁽⁴²⁾

אמר ליה רבי יוסי ברבי חנינא לרבי אלעזר: דם שהיה ביציאתו לח ונעשה יבש לאחר מכן לא קא מיבעיא לי דמטמא, ובמקרה זה עוסקת המשנה [שבמשנה הוזכר גם בשר המת יבש, ובשר המת ודאי בשעת מיתה היה לח ורק אח"כ יבש]. **כי קא מיבעיא לי — יבש מעיקרא**, שבשעת יציאתו מהגוף

דם יבש מטמא ואפילו היבש מעיקרו שיצא מהאשה כשהוא יבש, ואם יבש לא מטמא את האשה לא יטמא במגע שרק דם נדה שגרם טומאה לאשה שיצא ממנה מטמא במגע.

43. התוס' [ד"ה "אם"] הקשו, שבמשנה להלן [נד, ב] מצינו שכל דבר יבש שיכול לחזור ללחותו על ידי שרייתו במים אינו נחשב ליבש לגבי דיני טומאה, ומה היא אם כן ראית הגמרא מטומאת קליפה ושערה שנימחו לדין דם יבש, והרי הנימוחים החוזרים ללחותם אין דינם כיבשים. ותירצו התוס' על פי שיטתם שבסוגייתנו אין יבשות הדם הסיבה לטהר אלא צורת היציאה, וגם אם חוזר אחר כך ללחותו כיון שביציאה היה יבש אין כאן את ה"זיבה" הנצרכת לטמא.

הרשב"א תירץ שרק בדבר שכבר נטמא הדין הוא שאם חוזר ללחותו לא פוקעת ממנו הטומאה שכבר חלה, אבל בסוגייתנו שדינם להחיל הטומאה מעיקרא גם דבר שיכול לחזור ללחותו דינו כיבש.

לי"ן] והרשב"א פירשו שאין ההיתר מחמת צורת היציאה, אלא דם שיבש אינו נחשב יותר לדם, וטהורה האשה משום שלא יצא ממנה דם המטמא. ומחלוקת זו מסתעפות מחלוקות נוספות בין התוס' לרשב"א בכל המשך הסוגיא.

42. משנה זו שממנה מביאה הגמרא הוכחה עוסקת בטומאת הנוגע בדם נדה אחר שיצא, ולא בטומאת האשה שממנה יצא הדם. וכתב **הרשב"א** שבשלמא לפירושו שדם יבש אין עליו תורת דם מובן הדמיון שדימתה הגמרא בין טומאת מגע לטומאת ראייה, שבשניהם רק דם מטמא, ואם יש על דם היבש שם דם לטמא הנוגע ה"ה תטמא האשה שיצא ממנה. אבל לפירוש התוס' שטהרת דם היבש היא משום השינוי בצורת יציאתו, אין שייך היתר זה אלא בטומאת האשה שנטמאת על ידי יציאת הדם, אבל אי אפשר לטהר את הנוגע בדם לאחר שיצא שהנגיעה בדם יבש אינה שונה מהנגיעה בדם לח. ותירץ הרשב"א שהתוס' יפרשו שההוכחה היא מסתימות המשנה, שמשמע שכל